

Rekenkamercommissie gemeente Bergen
T.a.v. de heer W. Elemans
I.a.a. de heer I. van 't Hof, secretaris
Postbus 140
5854 ZJ BERGEN (L)

Datum: 20 oktober 2017

Onderwerp: Quicksan kostenbeheersing
sociaal domein

Behandeld door: A. Scheepers, R. Korsmit, L. van Aalst

Referentie: 20171020AS1525

Geachte heer Elemans,

Ingevolge uw opdracht van 22 augustus 2017 doen wij u hierbij onze rapportage toekomen naar aanleiding van de verrichte werkzaamheden.

Wij vertrouwen erop met deze rapportage voldaan te hebben aan uw opdracht. Wij hebben de inhoud van deze rapportage voor hoor- en wederhoor verstrekt aan het college en de reactie van het college op de rapportage op 8 november 2017 besproken met u, dhr. Van 't Hof en dhr. Meeuwssen.

Mocht u nog vragen hebben, of nadere informatie willen ontvangen naar aanleiding van deze rapportage, dan kunt u contact opnemen met Aad Scheepers van Adlasz op 06 2337 9226 of via aad.scheepers@adlasz.nl.

Met vriendelijke groet,

Drs. A.P.W.M. Scheepers RA
Partner

Bijlage:

- Rapport Kostenbeheersing sociaal domein

Rapport

Quickscan kostenbeheersing sociaal domein

Uitgebracht aan Rekenkamercommissie gemeente Bergen

20 oktober 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Opdrachtformulering	4
3. Verrichte werkzaamheden	4
4. Uitkomsten.....	5
4.1. Aanleiding van de maatregelen	6
4.2. Analyse van de maatregelen	6
4.3. Analyse van de informatievoorziening	8
4.4. Conclusie	10
5. Aanbevelingen.....	11
6. Tot slot	12
Bijlage 1: Motie CDA	13
Bijlage 2: Hoofd- en deelvragen	14
Bijlage 3: Overzicht van verstrekte documenten	15
Bijlage 4: Lijst met geïnterviewden	21

1. Inleiding

De gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet. Na een overgangsjaar zijn gemeenten nu volop bezig om de gewenste transformatie in het sociaal domein te realiseren. Tegelijkertijd zijn gemeenteraden zoekende naar manieren om sturing te houden op de uitvoering van het sociaal domein.

Ook de gemeente Bergen (L) loopt tegen beheersingsproblemen aan op het gebied van het sociaal domein. Mede om die reden is de Rekenkamercommissie verzocht een quickscan uit te voeren.

2. Opdrachtformulering

De Rekenkamercommissie heeft het verzoek gekregen een quickscan uit te voeren naar de kostenbeheersing van het sociaal domein na een unaniem aangenomen motie over dit onderwerp bij de behandeling van de jaarstukken 2016. Aanleiding voor de motie was een budgetoverschrijding in de jaarrekening 2016 voor het sociaal domein. In de motie wordt geconstateerd dat de raad hier pas na afloop van het boekjaar over geïnformeerd kon worden. Het belang van tijdige informatie wordt in de motie onderstreept, ook wordt aangegeven dat informatie over het jaar 2017 bij de eerste Bestuursrapportage nog niet beschikbaar was.

In de motie heeft de raad de Rekenkamercommissie verzocht: 'Een quickscan uit te voeren naar de wijze waarop het college van B&W de financiële beheersing van de kosten van het sociale domein heeft geregeld, de door het college genomen maatregelen te toetsen, eventuele aanvullende adviezen te geven en hierover op korte termijn te rapporteren aan de gemeenteraad.'¹

Naar aanleiding van de motie heeft de Rekenkamercommissie Adlasz de opdracht gegeven de Rekenkamercommissie te ondersteunen bij de uitvoering van de quickscan naar de financiële beheersing van het sociaal domein.²

3. Verrichte werkzaamheden

Voor de quickscan is in afstemming met de Rekenkamercommissie de volgende hoofdvraag geformuleerd: Ten behoeve van het onderzoek zijn deelvragen geformuleerd, deze zijn opgenomen in de bijlage 2.

In hoeverre geven de (toekomstige) maatregelen van het college van B&W de informatie die nodig is om te kunnen sturen op beheersing van de kosten van het sociaal domein?

¹ De motie is integraal opgenomen in de bijlage.

² Offerte Onderzoek beheersing drie decentralisaties gemeente Bergen (L), referentie 20170809RK1525

De hoofd- en deelvragen zijn door de Rekenkamercommissie vastgesteld op 14 september jl. en per mail op 14 september door de griffie aan de fractievoorzitters kenbaar gemaakt. Hierop zijn geen vragen en/of opmerkingen ontvangen.

Om de hoofd- en deelvragen te kunnen beantwoorden hebben we de volgende aanpak gevolgd. Deze aanpak is ook tot stand gekomen in afstemming met de Rekenkamercommissie:

- *Documentonderzoek*
We hebben op voorhand en naar aanleiding van de interviews een groot aantal (ca. 160) documenten ontvangen. Gezien het karakter van dit onderzoek (quickscan) was het niet mogelijk alle stukken grondig te bestuderen. Daarom hebben we alleen kennisgenomen van de naar onze mening meest relevante documentatie en deze op hoofdlijnen bestudeerd. We hebben ons met name gericht op de documenten waarin de doelstellingen en kaders voor het sociaal domein zijn uiteengezet, de documentatie die inzicht geeft in de planning & controlcyclus en de documentatie over de getroffen maatregelen. Zie verder de bijlage voor de lijst van de verstrekte documenten.
- *Interviews*
In overleg met de Rekenkamercommissie is een selectie gemaakt van de te interviewen personen. Het doel is vanuit verschillende invalshoeken de problematiek te belichten en te bezien of en in welke mate zij problemen hebben ervaren omtrent de oorzaken van de overschrijding, de getroffen maatregelen en de informatievoorziening. Van elk interview is een verslag gemaakt en de geïnterviewden is de mogelijkheid gegeven hierop te reageren. Alle geïnterviewden hebben gereageerd en het verslag (na eventuele aanpassingen) akkoord bevonden. In de bijlage treft u een overzicht van de geïnterviewden aan.
- *Rapportage*
Het conceptrapport is voorgelegd aan het college en de ambtelijke organisatie voor hoor- en wederhoor. Na het verwerken van de reacties is de rapportage definitief gemaakt.

4. Uitkomsten

In deze paragraaf beantwoorden we de hoofdvraag van het onderzoek:

“In hoeverre geven de (toekomstige) maatregelen van het college van B&W de informatie die nodig is om te kunnen sturen op beheersing van de kosten van het sociaal domein?”

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, gaan we achtereenvolgens in op:

- Aanleiding van de maatregelen
- Analyse van de maatregelen
- Analyse van de informatievoorziening

- Conclusie en beantwoording van de hoofdvraag

4.1. Aanleiding van de maatregelen

Het college heeft een diversiteit aan maatregelen getroffen. De aanleiding hiertoe was divers, de belangrijkste noemen wij onderstaand.

Interne organisatie

Het management heeft in de loop van 2016 geconstateerd dat de interne organisatie niet op orde is. Daarom heeft het management in het najaar van 2016 BMC de opdracht gegeven onderzoek te doen naar het facturatieproces en de formatie. Dit rapport is niet bekend bij de gemeenteraad. De onderzoekers concluderen het volgende:

‘Concluderend kan gesteld worden dat de achterstand in de facturatie een symptoom is van een suboptimaal functionerend primair proces en achterliggende werkprocessen. Gebrek aan communicatie, beperkingen in de ICT, binnen een organisatie met een wij-zijcultuur zijn oorzaken van het suboptimaal functionerende proces.’³

Overschrijding thema Jeugd

Het college krijgt begin 2017 signalen dat sprake is van een budgetoverschrijding. De feitelijke overschrijding van € 706.000 blijkt eerst bij de jaarrekening. De interne organisatie is niet in staat tijdig de juiste informatie te verstrekken. Deels kan dit verklaard worden doordat een groot aantal facturen voor jeugdhulp over de perioden 2015 en 2016 eerst begin 2017 wordt ontvangen. Voor een ander deel is de oorzaak de niet optimaal functionerende organisatie. Het ontbreken van een adequate verplichtingenadministratie blijkt eens te meer. De omvang van de overschrijding is reden geweest voor het college om maatregelen te treffen.

4.2. Analyse van de maatregelen

Het college heeft diverse maatregelen getroffen ter verbetering van de bedrijfsvoering, de kostenbeheersing en de informatievoorziening. In de volgende tabel hebben wij een overzicht opgenomen van de naar onze mening meest relevante maatregelen in dit kader. Daarbij hebben wij een splitsing aangebracht naar maatregelen gericht op het budgetbeheer en organisatorische maatregelen.

Maatregelen gericht op:	
het budgetbeheer	de organisatie
Business Intelligence tool (BI-tool)	Onderzoek BMC naar facturatieproces, formatiecalculatie en benchmark

³ Quickscan facturatieproces, formatiecalculatie en benchmark, BMC advies, november 2016

Maatregelen gericht op:	
het budgetbeheer	de organisatie
Verplichtingenadministratie	Managementwissel afdelingshoofd samenleving
Financiële rapportages MGR ('datawarehouse' ⁴)	Actualisatie interne controleplan, budgethoudersregeling, mandaatregeling, procesbeschrijvingen en opstellen handboek
Aanpassing indeling begroting	Formatie (van inhuur naar vast)
Onderzoek naar benutting verplichtingen	Beïnvloedbare kosten (teamleider aangesteld)
	Niet-beïnvloedbare kosten (preventiemedewerker)
	'Proces met zorgleverancier (vanaf begin 2017 goed verloop, zorgmeldingen ed.)' ⁵ , ook boetebepaling in contracten
	Administratieve processen efficiënter (eenvoudiger) door een cliëntvolgsysteem' ⁶

Toereikende maatregelen?

De maatregelen waren noodzakelijk en logisch in het proces, tegelijkertijd komen de maatregelen ons op onderdelen ad hoc en onsamenvattend voor. Er is gereageerd op actuele problemen waardoor maatregelen feitelijk achteraf en daarmee in een relatief laat stadium worden getroffen. Dat betekent dat de nadruk op reparatie achteraf is komen te liggen. De focus ligt idealiter op het voorzien en voorkomen van de problemen.

Het gaat voor deze rapportage te ver elke maatregel aan een nadere analyse te onderwerpen. Wij onderschrijven de noodzaak van de maatregelen voor de primaire bedrijfsvoering en zien dat er in een relatief korte tijd veel is opgepakt en gerealiseerd. De maatregelen zouden ertoe moeten leiden dat de primaire processen verder op orde komen en dat operationele managementinformatie beschikbaar komt voor de directe aansturing van de werkprocessen. Dit is tevens de basis voor de informatievoorziening naar de raad.

Teneinde de noodzakelijke verbeterslag te kunnen maken, zien wij de volgende punten van aandacht:

- Een proces gericht op een gestructureerde informatievoorziening naar de raad.
- Inzicht in de te bereiken doelstellingen en de daarbij behorende risico's.
- De onderlinge samenhang van de maatregelen, mede gericht op de te realiseren doelstellingen en de geïdentificeerde risico's.
- De maatregelen zijn grotendeels gericht op de operationele kosten. Maatregelen gericht op het terugdringen van de kosten voor de voorzieningen zelf zijn relatief beperkt. Op basis van de ons bekende informatie blijkt dat de operationele kosten 'slechts' ca. 10% bedragen. De verstrekkingen

⁴ Ontwikkelplan MGR 2017- 2020

⁵ Presentatie doorontwikkeling sociaal domein, commissie samenleving, 20 juni 2016

⁶ Presentatie doorontwikkeling sociaal domein, commissie samenleving, 20 juni 2016

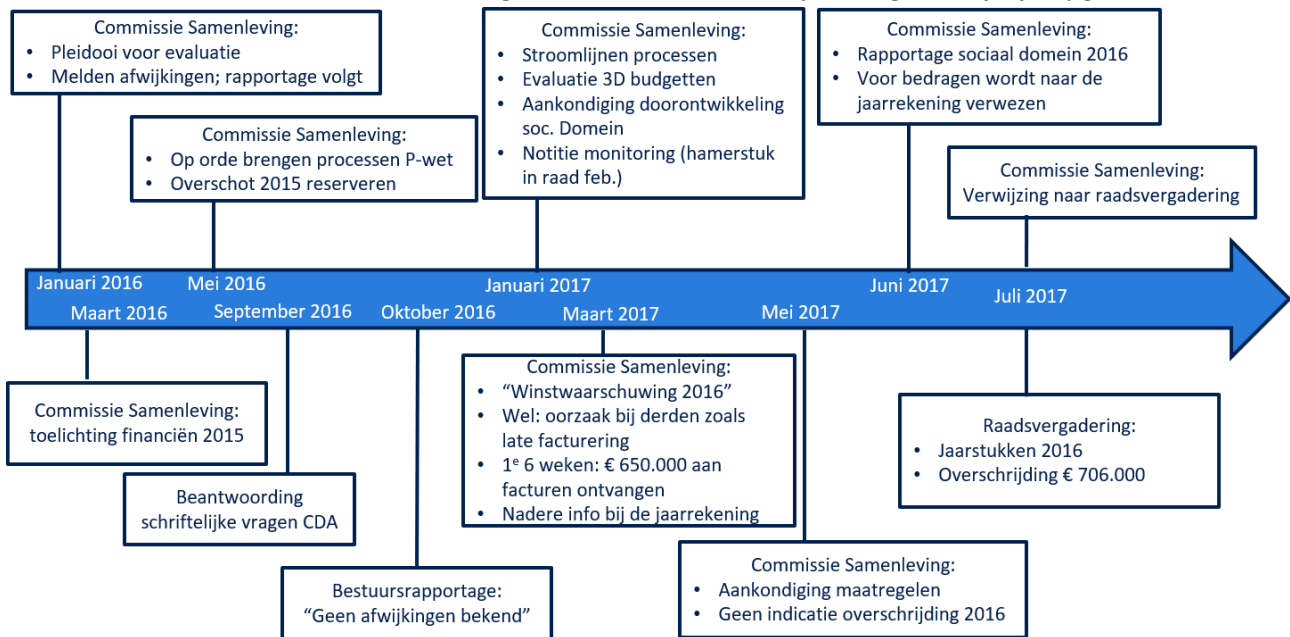
bedragen daarentegen circa 90% van de totale kosten. Maatregelen op die ‘grote’ geldstroom lijken vooralsnog ondergeschikt, dan wel zijn voor ons niet inzichtelijk gemaakt.

- De focus van de maatregelen ligt op de kostenbeheersing. Dit is uiteraard een belangrijk punt, maar de te bereiken resultaten zijn ook relevant. De vraag is of die met de huidige maatregelen voldoende uit de verf komen.

Dat betekent dat het voor ons de vraag is of de – weliswaar logische en noodzakelijke maatregelen - voldoende effectief zijn zodat sprake is van een tijdige signalering van budgetoverschrijdingen en zicht op noodzakelijke bijsturingmogelijkheden, mede gericht op de te bereiken resultaten. Met andere woorden, wordt de beweging van “overkomen” naar “voorzien” nu in voldoende mate geëffectueerd?

4.3. Analyse van de informatievoorziening

Voor wat betreft de informatievoorziening naar de raad hebben wij de volgende tijdlijn opgesteld:

De informatievoorziening voldoet niet aan de eisen zoals verwoord in de financiële verordening en de financiële impact is in een zodanig laat stadium bekend geworden dat deze niet meer in een begrotingswijziging kon worden verwerkt. Voor zover wij hebben kunnen nagaan, is er noch in de Commissie Samenleving noch in de Bestuursrapportage informatie verstrekt over de stand van zaken omtrent Jeugd en Wmo 2016. Wel zijn er afwijkingen op het gebied van de Participatiewet genoemd. Hieruit valt op te maken dat de informatie ‘verbetering’ behoeft. Met de kennis van nu zou de verwachting gerechtvaardigd zijn dat in de Bestuursrapportage 2016 (een vorm van) een afwijking vermeld zou zijn.

De wethouder geeft aan dat de raad nauwelijks tot geen vragen heeft gesteld en dat alleen sprake is van een actieve informatievoorziening vanuit het college naar de raad. Uit de ons overlegde stukken blijkt echter dat de raad op meerdere momenten in 2016 en 2017 vragen heeft gesteld over de kostenbeheersing. Onduidelijk is of en in hoeverre deze vragen aanleiding zijn geweest voor het treffen van maatregelen. De vraag is of de organisatie in een eerdere fase in staat was de juiste informatie op te leveren en dat de raad dus onjuist zou zijn geïnformeerd. Die signalen hebben wij niet expliciet. De beperkte informatievoorziening wordt voornamelijk verklaard door:

- De hiervoor al eerdergenoemde gebrekkig functionerende organisatie, mede bevestigd door het onderzoek van BMC.
- Het feit dat facturen van zorginstellingen veelal laat worden ontvangen, vaak pas na afloop van het boekjaar. Dit in combinatie met de gebrekkige organisatie en het ontbreken van een, dan wel een niet goed functionerende verplichtingenadministratie leidt tot het ontbreken van het vereiste inzicht.
- Uit de raadsnotitie “Monitoring Sociaal Domein Besturen en Beheersen” (als hamerstuk geaccepteerd in de raad van februari 2017) ontleen wij de volgende passage: *“Samenvattend kunnen we stellen dat basale basisinformatie nog onvoldoende beschikbaar is voor beleid, management, college en raad. We hebben nog stappen te zetten in de afbakening van de verantwoordelijkheden van de diverse actoren, de wijze van monitoren en welke informatie we willen hebben. Dit vraagt om duidelijkheid over wat we willen weten en wat hier in technische zin voor nodig is.”*. Dit betekent dat onderkend wordt dat een vervolgslag noodzakelijk is om tot het gewenste niveau van informatie voor elk echelon te komen. Voor zover wij kunnen nagaan, is aan de in de notitie genoemde vervolgstappen nog geen concrete invulling gegeven.
- De verbeteringen in de bedrijfsvoering hebben ertoe geleid dat er op onderdelen informatie beschikbaar is voor het operationeel management. Dat is een duidelijke verbetering. De informatie is echter nog onsamenhangend en heeft nog niet geleid tot een gestructureerde informatievoorziening aan de raad.

Uit vorenstaande opsomming blijkt dat er redenen waren waarom geen inzicht bestond in de omvang van de tekorten en waarom het exacte bedrag pas medio 2017 bij het opmaken van de jaarstukken 2016 definitief bekend was. Tegelijkertijd rijst de vraag of het college niet eerder een “winstwaarschuwing” af kon geven als gevolg van bovenstaande punten.

Wel stellen wij vast dat in de na ons onderzoek ontvangen 2^e Bestuursrapportage 2017 een tekort op de Jeugdzorg wordt gemeld van € 1,2 mln. De consequenties van dit tekort voor de realisatie van de door de raad vastgestelde doelstellingen worden echter nog niet weergegeven.

4.4. Conclusie

In deze paragraaf beantwoorden wij de geformuleerde hoofdvraag:

In hoeverre geven de (toekomstige) maatregelen van het college van B&W de informatie die nodig is om te kunnen sturen op beheersing van de kosten van het sociaal domein?

Wij constateren dat het college de nodige operationele maatregelen heeft getroffen, maar dat die nog niet hebben geleid tot een gestructureerde informatievoorziening aan de raad. De vraag is ook wat nu toereikend is? Zijn dat alleen de kosten? Of ook de te bereiken resultaten? Op basis van het geformuleerde beleid gaat het over zowel het budget als het resultaat. De feitelijke vraag is of de gemeente Bergen (L) 'in control' is op het sociaal domein. Wij definiëren 'in control' als volgt:

"Een organisatie is in control als een organisatie zodanig is ingericht dat de juiste discussie op het juiste moment op het juiste niveau wordt gevoerd zodat (indien nodig) bijgestuurd kan worden om zo de doelstellingen te realiseren."

Deze definitie hanteren wij als toetsingskader voor het beantwoorden van de hoofdvraag. De volgende onderdelen zijn te onderscheiden:

Doelstellingen

Voor het bereiken van de doelstellingen is het nodig dat deze doelen helder en eenduidig geformuleerd worden. Het merendeel van de discussie lijkt zich te concentreren op het financiële deel. Niet onbelangrijk uiteraard, maar de financiën is feitelijk een afgeleide component. De beleidsdoelen zijn in die zin meer bepalend. Wij constateren dat de doelen niet concreet ('SMART') zijn geformuleerd en geven daardoor weinig richting aan de door het college op te leveren sturingsinformatie.

Inrichting organisatie

De interne organisatie heeft tot en met 2016 niet naar behoren gefunctioneerd. Door en namens het college zijn diverse maatregelen getroffen die in de loop van 2017 tot zichtbare verbeteringen hebben geleid.

Juiste discussie op het juiste moment

De onderlinge samenhang van de getroffen maatregelen en de gestructureerde informatievoorziening naar de raad zijn nog belangrijke punten van aandacht. Dat betekent dat de juiste discussie tot op heden niet op het juiste moment gevoerd kan worden. Getuige ook dat de informatie over 2016 eerst bij de behandeling van de jaarrekening medio 2017 kon plaatsvinden. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is er nog geen informatie over 2017 aan de commissie Samenleving dan wel de Raad verstrekt.

Conclusie

Wij concluderen dat er noodzakelijke maatregelen in de bedrijfsvoering zijn getroffen die uiteindelijk zouden moeten kunnen leiden tot een verbetering van de informatievoorziening. Daarbij is naar onze mening nog wel een verdere verbeteringslag noodzakelijk. Teneinde te komen tot een adequate beheersing van het

sociaal domein, is echter meer noodzakelijk. Die opgave ligt echter niet alleen bij het college, maar nadrukkelijk ook bij de raad. Het formuleren van de te bereiken doelstellingen ligt immers bij de raad.

5. Aanbevelingen

Uit de conclusie blijkt dat in 2017 de nodige stappen zijn gezet gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering. Naar onze mening moet de slag van 'overkomen' naar 'voorzien' nog verder gemaakt worden. Daarbij is overigens niet alleen de rol van het college van belang, ook de inbreng van de raad is daarbij meer dan gewenst. Op onderdelen zal ook sprake moeten zijn van een wisselwerking van beide gremia. In dat licht doen wij de volgende aanbevelingen.

Benoem de doelstellingen

In de raadsnotitie over de monitoring van het sociaal domein⁷ is aangegeven wie, wanneer, waarover wordt geïnformeerd en wat daarvoor nodig is. Een nadere uitwerking is noodzakelijk voor het te bereiken doel.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- De raad heeft aangegeven de drie decentralisaties integraal te benaderen. Uit de ons overlegde stukken lijkt het voornamelijk te gaan over de individuele voorzieningen in het kader van de Wmo en – met name – de Jeugdwet. De samenhang met de Participatiewet, maar ook met de andere voorzieningen uit hoofde van de Wmo (denk aan subsidieverstrekkings, vervoersvoorzieningen) lijkt onderbelicht te zijn.
- Zorg voor duidelijke en meetbare doelstellingen, inclusief een onderlinge samenhang gericht op integraliteit van de drie decentralisaties.

Inventariseer de risico's

De doelstellingen zullen niet 'zonder slag of stoot' gerealiseerd kunnen worden; er zullen altijd omstandigheden zijn die het behalen van de doelstellingen in de weg staan. Het is van belang deze risico's scherp op het netvlies te hebben, zodat hierop gereageerd kan worden. Het gaat hierbij om de strategische risico's zoals het al dan niet samenwerken met andere gemeenten, het al dan niet werken met een diversiteit aan aanbieders en de daarvoor benodigde beheersingsorganisatie.

Breng de beheersorganisatie verder op orde

Uit het voorgaande blijkt dat in de beheersingsorganisatie verbeteringen zijn aangebracht. Deze zijn gezien de ontstane situatie logisch en noodzakelijk. Een verdere doorontwikkeling is wenselijk en kan op onderdelen pas verder doorgevoerd worden als de doelstellingen en risico's inzichtelijk zijn. Vanuit die analyse kan een doorontwikkeling naar 'in control' worden gerealiseerd. Dit is een dynamisch proces waarbij idealiter aandacht is voor een samenhang op alle managementgebieden. Op hoofdlijnen valt daarbij te denken aan: strategie en beleid, de inrichting van het primair proces, alle zaken rondom personeel (HRM), de inrichting

⁷ Notitie 'Monitoring Sociaal domein. Besturen en Beheersen', februari 2017

en het gebruik van (elektronische) hulpmiddelen en systemen (ICT) en de inrichting van de planning en control cyclus inclusief de informatie aan de raad. Het spreekt voor zich dat de informatie van toeleveranciers daarbij de nodige aandacht verdient.

Een bijzonder punt van aandacht in dit kader zijn de samenwerkingsverbanden zoals de MGR:

- Hebben alle deelnemers hetzelfde doel voor ogen?
- Is sprake van samenwerkingspartners die elkaar op alle relevante (deel)terreinen aanvullen?)
- Zijn duidelijke afspraken gemaakt over de informatievoorziening, mede gezien de geformuleerde doelstellingen en de geïdentificeerde risico's?

Monitoring

Zorg voor een systematische informatievoorziening aan de raad, gericht op de strategische doelstellingen en de daarbij behorende risico's. Het spreekt voor zich dat als de doelstellingen nauwkeuriger geformuleerd worden, dat afwijkingen eerder zichtbaar worden en dat ook sneller sprake zal zijn van een afwijking. De doelstellingen zullen immers veelal gepaard gaan met aannames en de realiteit is veelal weerbarstiger. Dat betekent dat zowel het college als de raad daarin een verantwoordelijkheid hebben. Een afwijking is immers niet per definitie fout, terwijl geen afwijking niet per definitie goed hoeft te zijn. Belangrijk is dat de discussie gevoerd wordt en dat op basis daarvan bijsturing plaats kan vinden. Hetzij in de doelstellingen, hetzij in de uitvoering. De beoogde maatregelen in de notitie monitoring sociaal domein zijn daartoe een prima basis.

6. Tot slot

In deze rapportage hebben wij u verslag gedaan van de bevindingen van onze quickscan naar de kostenbeheersing in het sociaal domein. Onze werkzaamheden zijn verricht conform de opdrachtbevestiging van 22 augustus 2017.

Wij vertrouwen erop met deze rapportage voldaan te hebben aan uw opdracht. Wij hebben de inhoud van deze rapportage voor hoor- en wederhoor verstrekt aan het college en de reactie van het college op de rapportage op 8 november 2017 besproken met u, dhr. Van 't Hof en dhr. Meeuwssen.

Mocht u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen hebben, of nadere informatie willen ontvangen, dan kunt u contact opnemen met Aad Scheepers van Adlasz op 06 2337 9226 of via aad.scheepers@adlasz.nl.

Met vriendelijke groet,

Drs. A.P.W.M. Scheepers RA
Partner

Bijlagen

Bijlage 1: Motie CDA

MOTIE

De gemeenteraad, in vergadering bijeen op dinsdag 11 juli 2017

Overwegende dat:

- De drie decentralisaties in 2016 met een financieel tekort zijn afgesloten;
- De gemeenteraad pas na afloop van het boekjaar 2016 hierover geïnformeerd kon worden;
- Het college en de gemeenteraad alleen adequaat kunnen sturen als financiële informatie tijdig beschikbaar is;
- De wethouder in de commissie samenleving van 16 mei 2017 mededeling heeft gedaan van een aantal maatregelen, waaronder een maandelijkse monitoring door het college, teneinde sneller en beter te kunnen sturen;
- In de 1^e berap 2017 nog geen actuele financiële informatie en prognose is opgenomen met betrekking tot de uitgaven van de drie decentralisaties;

Verzoekt de Rekenkamercommissie van de gemeente Bergen:

Een quickscan uit te voeren naar de wijze waarop het college van B&W de financiële beheersing van de kosten van het sociale domein heeft geregeld, de door het college genomen maatregelen te toetsen, eventuele aanvullende adviezen te geven en hierover op korte termijn te rapporteren aan de gemeenteraad.

Spreek uit:

Ter financiering van de quickscan, naar verwachting maximaal € 15.000,--, te voorzien in additioneel budget ten behoeve van de Rekenkamercommissie ten laste van de post onvoorzien

J.J.M. Knoops

Bijlage 2: Hoofd- en deelvragen

Hoofdvraag:

In hoeverre geven de (toekomstige) maatregelen van het college van B&W de informatie die nodig is om te kunnen sturen op beheersing van de kosten van het sociaal domein?

Deelvragen:

- Welke doelen heeft de gemeenteraad geformuleerd voor de kostenbeheersing?
- Welke afspraken zijn gemaakt over de informatievoorziening aan het college en de gemeenteraad? Zijn deze afspraken nageleefd?
- Welke (toekomstige) maatregelen heeft het college van B&W genomen om het doel te realiseren?
- Hoe stelt de gemeente vast of de maatregelen voldoen en het gewenste doel bereiken?
- Voldoen de maatregelen van het college van B&W voor het bereiken van het doel?
- In hoeverre is (tijdig) informatie beschikbaar voor de gemeenteraad over de realisatie van het doel?
- In hoeverre kan de informatievoorziening aan de gemeenteraad verbeterd worden?
- Welke aanvullende maatregelen kunnen de kostenbeheersing verbeteren?

Bijlage 3: Overzicht van verstrekte documenten

2013

1. 'Feiten en cijfers jeugdzorg en AWBZ Noord-Limburg' (september 2013)
2. Addendum Regionaal Transitiearrangement Jeugd Noord-Limburg (29 oktober 2013)
 - Persbericht 'Jeugdzorg, het kan en moet anders!', gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venray en Venlo.

2014

- 'Kwaliteit, verantwoord en motiveren in het sociaal domein. Balanceren tussen loslaten en verantwoord' (16 mei 2014), gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venray en Venlo.
- 'Coalitieprogramma 2014- 2018'
- 'Kadernota 2015'
- Raadsvoorstel en beleidsplan 'Samen. 3 Decentralisaties in het sociaal domein 2015-2018'
- 'Programmabegroting 2015. Inclusief meerjarenperspectief 2016-2018'
- 'Regionaal beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015-2018', Regionale werkgroep jeugdzorg (9 december 2013)
- Raadsinformatiebrief 'Juridische structuur regionale samenwerking in de drie decentralisaties' (juni 2014)
- 'Addendum Regionaal Transitiearrangement Jeugd Noord-Limburg' (29 Oktober 2013)
- Persbericht jeugdzorg: 'Het kan en moet anders'
- Regionaal Transitiearrangement Jeugd Noord-Limburg (Oktober 2013)
- Pilot Generalisten Noord-Limburg 'Kapstok ten behoeve van lokale uitwerking'
- Besluit Gemeenteraad kadernota 2015
- Voorstel Gemeenteraad kadernota 2015
- Besluit Gemeenteraad beleidsplan "Samen" 3 decentralisaties in het sociaal domein 2015-2018.
- Communicatiekalender 'Samen'
- Tijdslijn decentralisatie 'Samen'
- Besluit Verordeningen maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Bergen (L) 2015
- Verordening jeugdhulp gemeente Bergen (L) 2015
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L)
- Voorstel verordeningen sociaal domein en jeugdhulp
- Besluit programmabegroting 2015
- Voorstel programmabegroting 2015-2015
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet gemeente Bergen 2015 GEWIJZIGD
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet gemeente Bergen 2015
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Bergen 2015
- Verordening individuele inkomensvoetstuk Participatiewet gemeente Bergen 2015

- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Bergen 2015
- Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Bergen 2015
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet gemeente Bergen 2015
- Besluit van de gemeenteraad: Verordeningen Participatiewet gemeente Bergen (L) 2015
- Voorstel: Verordeningen Participatiewet gemeente Bergen (L) 2015
- Besluit van de Gemeenteraad: Beleidskader Jeugdzorg Noord-Limburg
- Voorstel: Beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015-2018

2015

- Financiële verordening 2015
- Kaderbrief 2016
- Programmabegroting 2016
- Erratum behorende bij de Begroting 2016
- Voorstel aan gemeenteraad: Aanbiedingsbrief begroting 2016
- Technische vragen begroting 2016 vragenuurtje ambtelijke beantwoording
- Bijlage bij Tussenrapportage SD aantal cliënten
- Bijlage bij Tussenrapportage SD kosten 3D sociaal domein
- Bijlage bij Tussenrapportage SD kosten breed sociaal domein
- Raadsinformatiebrief: Tussenrapportage 3 decentralisaties en open eind regelingen Sociaal Domein September 2015
- Brief aan Gemeenteraden MGR Sociaal Domein: Modulair Gemeenschappelijke Regeling van het dagelijks bestuur van de Mgr sociaal domein Limburg-Noord
- Bijlage 10a en b ontwerpbegroting 2014 MGR SDLN
- Bijlage 11a en b zienswijze begroting MGR SDLN brief colleges
- Getekend voorstel en besluit Begroting 2014 en 2015 MGR Sociaal Domein Limburg Noord
- Brief DB aanbieding verantwoording 2014 aan raden
- Getekend voorstel en besluit: Vaststelling zienswijze gewijzigde verantwoording 2014 van de modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR SDLN)
- Verantwoording 2014: Jaarverslag en jaarrekening 2014 Modulaire gemeenschappelijke regeling/sociaal domein Limburg noord
- Getekend voorstel en besluit: Kaderbrief 2016
- Aangepaste regeling MGR SDLN
- Getekend voorstel en besluit: Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord aanpassen aan nieuwe wetgeving.
- Interne mededeling over Aanpassing van diverse gemeenschappelijke regelingen in verband met wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen
- Bijlage Begrotingswijziging MGR SDLN
- Bijlage gewijzigde gemeentelijke bijdrage op basis van de Begroting 2015
- Brief begrotingswijziging raden

- Toelichting begrotingswijziging MGR SDLN

2016

- 1e Bestuursrapportage 2016 versie 12 7 2016
- PP: Commissie samenleving 29 maart 2016
- Eerste en tweede bestuursrapportage 2016
- Besluitenlijst commissie maart t/m september 2016
- Definitief jaarverslag en jaarrekening 2015 raad 11/07/2016 na controle accountant
- Controleverklaring jaarrekening 2015 (getekend) Gemeente Bergen
- Getekende voorstel en besluit: Vaststelling jaarstukken 2015
- Jaarverslag en Jaarrekening 2015 Definitief
- Letter of representation van Gemeente Bergen aan EY
- Besluit van Gemeenteraad: Vaststelling overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015
- Vaststelling: Vaststelling overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015
- Gemeente Bergen Toelichting audit commissie 1 juni 2016
- Gemeente Bergen Toelichting audit commissie 30 juni 2016
- Verslag bevindingen van EY aan Gemeente Bergen
- Jaarstukken ontvangen door EY
- Getekend voorstel en besluit: Aanbiedingsbrief begroting 2017
- Programmabegroting 2017, Inclusief meerjarenperspectief 2018-2020
- Inclusief meerjarenperspectief 2018-2020
- PP: Eigenbijdrage WMO Gemeente Bergen (L) Commissie Samenleving 29 maart 2016
- Antwoorden vragen VVD over MGR SDLN
- Vragen over Overschrijding MGR VVD
- Getekend voorstel en besluit: 1e wijziging van de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L) 2015
- Memo wijzigingen verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L) 2015
- Getekend voorstel en besluit: 1e wijziging van de verordening jeugdhulp gemeente Bergen (L) 2015
- Memo wijzigingen verordening jeugdhulp gemeente Bergen (L) 2015
- Getekend voorstel besluit: Beleidsplan 'Preventief Jeugdbeleid 2017-2021'
- Preventief Jeugdbeleid "It takes a village to raise a child".
- BIJLAGE A: Berekeningssystematiek eigen bijdrage
- BW advies Verlagen Eigen bijdrage Wmo
- Interne mededeling aan de Commissie Samenleving van wethouder Roefs over verlaging eigen bijdrage 3 maart 2016
- Aanbiedingsbrief MGR aanvullingen
- Aanbiedingsbrief belangrijke ontwikkelingen aan van de MGR
- Modulaire gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord Accountantsverslag 2015
- Begroting 2016 wijziging modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-noord

- Begroting 2017
- Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-noord Concept
- Besluit GM Jaarrekening 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017 (allen concept) van de MGR SDLN
- Verantwoording 2015 Jaarverslag en jaarrekening 2015 Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-noord
- Voorstel betreft Jaarrekening 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017
- Ter kennisgeving: Cliënt ervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd 2015
- Kwalitatief onderzoek
- Cliënt ervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd 2015
- Cliënt ervaringsonderzoeken onder jongeren en ouders
- Reactie op aanbevelingen cliënt ervaringsonderzoeken Wmo en Jeugd 2015
- Notitie huishoudelijk werk Wmo.
- Vragen met betrekking tot minder uitgaven hulpmiddelen en huishoudelijk hulp Fractie KERN
- Quickscan facturatieproces, formatiecalculatie en benchmark'
- Regeling Budgethouderschap 2016

2017

- Gemeente Bergen Uitkomsten controle en overige informatie 2016 Rapportage aan gemeenteraad 28 juni
- Gemeente Bergen Uitkomsten controle en overige informatie 2016 Rapportage aan gemeenteraad Concept
- Visie op Doorontwikkeling Toegang, Toegang tot ondersteuning in het sociaal domein
- Actuele mededeling sociaal domein 16 mei 2017
- Rapportage Sociaal Domein 2016 Gemeente Bergen (L)
- Raadsinformatiebrief: Rapportage Sociaal Domein 2016 Gemeente Bergen (L)
- Doorontwikkeling sociaal domein gemeente Bergen Onze verantwoordelijkheid van de toegang tot ondersteuning
- Verslag auditcommissie Datum: 28 juni 2017
- Verslag auditcommissie Datum: 10 juli 2017
- Motie rekenkamer sociaal domein SvH CDA
- Besluitenlijsten commissie januari t/m juli 2017
- Getekend voorstel en besluit: Monitoring Sociaal Domein
- Monitoring Sociaal Domein Besturen en Beheersen
- Aanbiedingsbrief raden april 2017 van Sociaal Domein LN
- Controle verklaring PWC
- Getekend voorstel en besluit: Jaarverantwoording 2016 en ontwerpbegroting 2018 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord.
- Jaarverantwoording 2016 Sociaal Domein Limburg Noord

- Concept begroting 2018 Sociaal Domein Limburg Noord
- Gemeente Bergen: Uitkomsten controle en overige informatie 2016 Rapportage aan de gemeenteraad 11 juli 2017
- Erratum behorende bij de jaarrekening 2016
- Gemeente Bergen machtiging + cv bij jrrk 2016 (getekend)
- Getekend voorstel Vaststelling jaarstukken 2016
- Jaarrekening 2016 definitief raad 11-07-2017
- 1e Bestuur rapportage 2017
- Getekend voorstel en besluit 1e Bestuur rapportage 2017
- Getekend voorstel en besluit Kaderbrief 2018
- Kaderbrief 2018 12 juni 2017
- Openbaar Rapportage Sociaal Domein 2016
- Raadsinformatiebrief over Rapportage Sociaal Domein 2016 Gemeente Bergen (L) aan Gemeenteraad van Gemeente Bergen
- Agenda Auditcommissie 28 juni 2017
- Agenda Auditcommissie 10 juli 2017
- Aanbiedingsbrief raden april 2017 Sociaal Domein Limburg Noord
- Jaarverantwoording 2016 Sociaal Domein Limburg Noord
- Accountant verslag 2016 PWC
- Infographic folder
- Getekend voorstel en besluit: Wensen en bedenkingen bij Regiovisie Bijzondere Doelgroepen 2017-2020
- Regiovisie Bijzondere Doelgroepen 2017-2020
- Getekend voorstel en besluit: 2e wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L) 2015
- Getekende verordening: 2e wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L) 2015
- Memo 2e wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bergen (L) 2015.
- Handboek sociaal team, versie 10 + meldingen sociaal team + proces backoffice
- Advies aan burgermeester en wethouders: Doorontwikkeling Sociaal Domein 18-01-2017
- Advies aan burgermeester en wethouders: Rapportage Doorontwikkeling Sociaal Domein per 1-2-2017 (02-02-2017)
- Advies aan burgermeester en wethouders: Rapportage Doorontwikkeling Sociaal Domein per 01-03-2017 (02-03-2017)
- Advies aan burgermeester en wethouders: Doorontwikkeling Sociaal Domein 28-04-2017
- Op weg naar optimale uitvoering: implementatie doorontwikkeling sociaal team Bergen
- Doorontwikkeling Toegang: Toegang tot ondersteuning in het sociaal domein
- Advies aan Burgermeester en wethouders: Q1 en Q2 rapportages interne controle (21-04-2017) (31-06-2017)

- Intern Controleplan Gemeente Bergen
- Schermafdrucken BI tool
- Advies aan burgemeester en wethouders: prognose Jeugdzorg en Wmo 2017 (12 juli 2017)
- Besluit B&W: vaststellen mandaat-, machtiging- en volmacht regeling Bergen 2017
- Memo Jaar Einde Voorspelling 1^e kwartaal 2017
- Beleidsnota Planning & Control
- Bijlage 8, penalty systeem MGR

Zonder jaartal

- Berichtverkeer (Vecozo en facturatie) jeugd gemeenten Noord Limburg
- Processchema's
- Proces Backoffice
- Intern Controleplan Algemeen Gemeente Bergen

Bijlage 4: Lijst met geïnterviewden

- M.H.E. Pelzer - burgemeester
- C.W.J.M. Roefs – wethouder
- C.G.W. Jansen – secretaris
- O.L.G.M. Eussen – afdelingshoofd bedrijfsvoering en afdelingshoofd sociaal domein a.i.
- J. Knoops – fractievoorzitter CDA
- R. Arts – raadslid CDA
- F. Camps – fractievoorzitter KERN
- P. Robben – raadslid KERN
- J. Valckx – fractievoorzitter PK
- E. Dilweg – commissielid PK
- F. Pekema – fractievoorzitter VVD